elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

A pedagógusprofesszió és néhány más szakma professzionalizációja és folyamatos szakmai fejlődés modelljeik

Vámos Ágnes, Kálmán Orsolya, Rónay Zoltán, Bajzáth Angéla, Rapos Nóra

2019. 04. 09.

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

A tanulmány fő vázlatpontjai

- A pedagógusi tudás
- Professzionalizáció elméletei; értelmezések
- A professziók története (jogász, orvosi és felsőoktatás)
- A professziók változás-történetének és értelmezéseiknek összehasonítása
- A professziók tanulása
- A folyamatos szakmai fejlődés elméletei és modelljei
- Összegzés
- Kérdések, dilemmák, ajánlások

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

A pedagógusi tudás

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

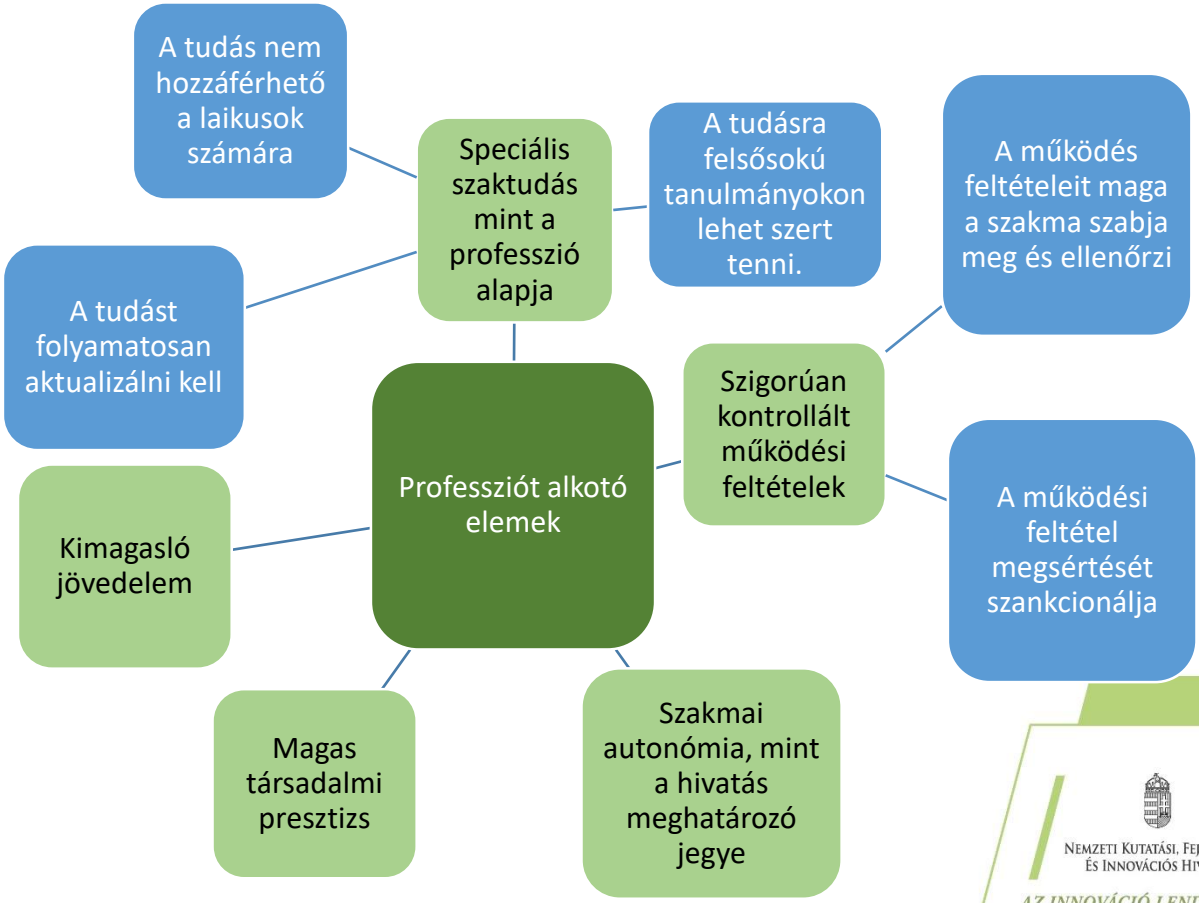
A pedagógusi tudás

	A **funkciók** dinamikája Mi történik a tudással?	A **struktúrák** dinamikája Milyen a tudás különböző típusainak a kölcsönhatása?	A **tudás felhasználásának** dinamikája Hogyan függ össze a tudás dinamikája a tudás felhasználásával?
Egyéni szint Fókuszában a pedagógus, mint egyéni szereplő			
Szociális/Szervezeti szint Fókuszban a tanárok/aktorok csoportjai, szervezetei, hálózatai			
Szocio-materiális (társas-materiális) szint Fókuszban az emberi szereplők és a materiális elemek rendszerei			
Komplexitás : A tudás dinamikája a funkciók és a szintek viszonylatában			

Forrás: Révai 2017

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

Professzionalizáció elméletei; értelmezések

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

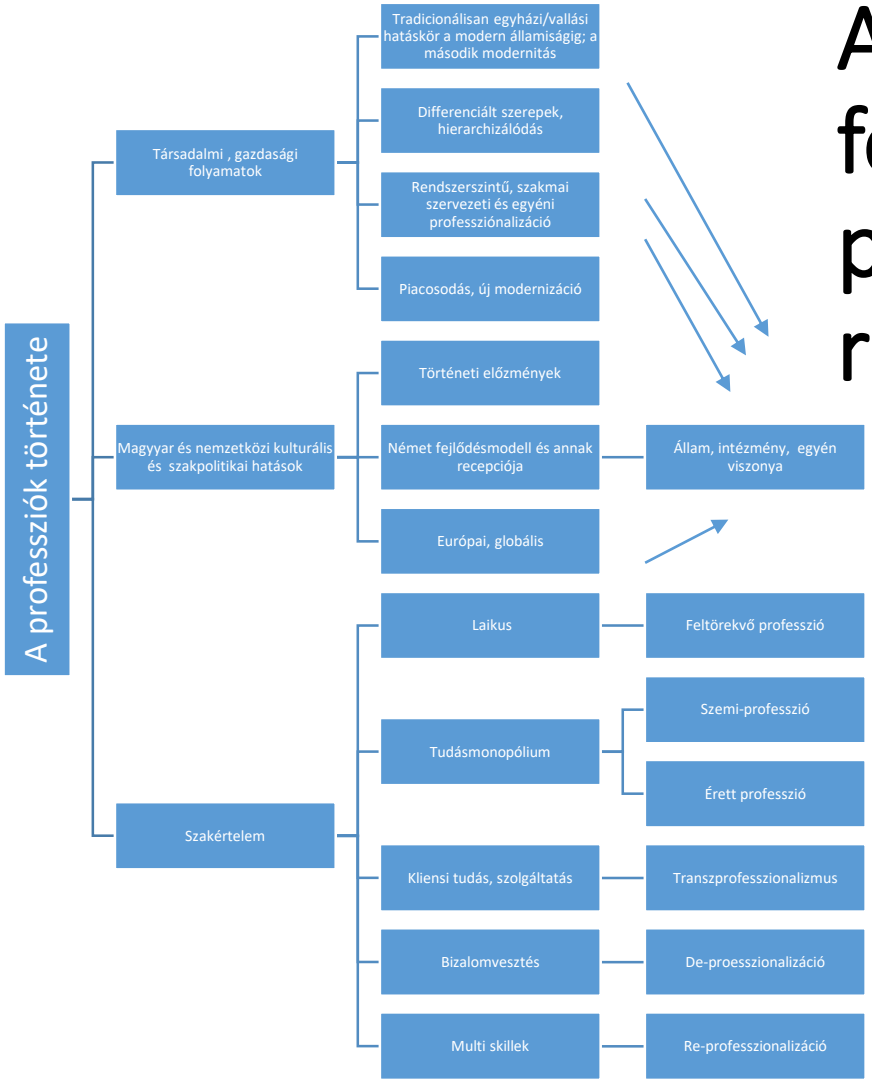
elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

A professzionalizációs folyamat és professzióértelmezések rendszere

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

A professzionalizációs folyamat és professzióértelmezések rendszere

Attributum modellek

Dinamikus modellek

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

A professziók tanulása és az fszf

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

A professziók tanulása és az fszf

Jogi

- Felsőfokú jogi képzés
- Államvizsga -doktorrá avatás
- Szakvizsga a hivatás műveléséhez

Képzési szakasz

Jogi pálya gyakorlása

- Hiva… (pl. ügyész, ügyvéd)
- Jogterületek (pl. polgári, büntető, nemzetközi)
- Tudományos és/vagy oktatói karrier
- Kötelező kamarai tagság

- Szakmai gyakorlat - Szakvizga
- Törvényi kötelezettség; elmulasztása szankcionálással jár.
- Továbbképzés mint önképzés
- Munk… kötele…

Folyamatos szakmai fejlődés

Orvosi

- Felsőfokú képzés (6 éves)
- Diploma -doktorrá avatás
- Működési engedély - állami nyilvántartásba vétel
- Rezidens időszak (3-7 év)
- Szakorvosi vizsga

Képzési szakasz

Egészségügyi hivatások gyakorlása

- Szakterületeken (pl. intenzív terápia, hematológia)
- Interperfesszionalimus (pl. radiológus, patológus, szociális munkás, nővér)
- Tudományos és/vagy oktatói karrier
- Kötelező kamarai tagság

- 5 évenként megújítand működési engedély
- Törvényi kötelezettség; elmulasztása szankcionálással jár.
- Továbbképzés mint önképzés
- Munkáltatói kötelezettség

Folyamatos szakmai fejlődés

Felsőoktatási oktatói

- Szaktudományi képzés felsőfokon

Képzési szakasz

Az oktatói pálya gyakorlása

- Diszciplinák szerint
- Oktatás kutatás adminisztráció,
- Tudományos és/vagy oktatói karrier
- Képzési feladatokhoz kapcsolódás

- Szakmai gyakorlat a diszciplina terén
- Továbbképzés egyéni, szervezeti motivációval
- Tudományos fokozat
- Habilitácó

Folyamatos szakmai fejlődés

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Szempontok a fszf modellalkotásokban

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

Szempontok az fszf modellezésében

- **Vonatkoztatási keret**: egyéni, szakmai közösségi, szervezeti, rendszerkörnyezet
- **Szerep és feladat**: egyén, életpályához kötött, diszciplinához kötött
- **Színtere**: intézményen belül és intézményen kívül
- **Cél:** Hiányok pótlása, rejtett és kodifikált tudás, a praxis fejlesztése, új tudás
- **Hatás:** hosszú távú, rövid távú
- **Idő ráfordítás:** hosszú és rövid időtartalmú, a gyakorlat
- **Anyagi feltételek**: finanszírozó
- **Szankciók:** vannak, nincsenek, részleges

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Részletek az összegzésből

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

Összegzés

A vizsgált szakmákat professzióértelmezésében lévő közös vonások

- A professzióhoz tartozás formális megerősítése, a tagok jogainak és kötelezettségeinek közös megfogalmazása és elfogadása;
- képzés és továbbképzés garantálása, ezeknek a szabályozása, tervezése, ellenőrzése és értékelése;
- a tudományosan megalapozott speciális szakmai tudás és szaknyelv gondozása, a tagok általi birtoklása, valamint ezek gyakorlatban való alkalmazása a közjó érdekében.

A vizsgált szakmák professzióértelmezésében lévő különbségek

- A professziótörténet, a tradicionális (archetipikus) és nem tradicionális szakmák kialakulásához és gyakorlásához kötődő társadalmi, gazdasági elvárások és hatások;
- a szakmai szervezetek és állam feladatainak megosztása és az ezekhez tartozó elvárások;
- a különböző szintű professzióközösségek identitás- és szerepértelmezése és önmeghatározása;
- a tudományos és szakmai közösségek és közélet működtetése,
- a professzió belső differenciáltságának és egységének kontrollálása, kezelése;
- a modernitással járó társadalmi feszültségek észlelése, hatásainak kezelése.

Összegzés

Az előbbiek szempontjából meghatározó szerepe van

a **képzésnek** abban, hogy

- mennyire hangsúlyozza, és hogyan értelmezi az fszf elvárást;
- milyenné alakítja az ehhez kapcsolódó attitűdöket;
- mennyire teszi a professzió gyakorlásához kötődő identitás részévé és alakítja ki az ebbe az irányba mutató egyéni motivációt.

ezek szervezeti szinten megjelenő tanulásának, az állami elvárásrendszernek, amely hol előírásokkal, hol támogatásokkal és/vagy szankciókkal fenyegetve hozza létre a professzió társadalmi feladatellátását szolgáló kereteket.

- A klasszikus professziók esetében a fszf jellemzően elfogadott, szükségessége megértett, aminek magja a szakmai identitás, az elkötelezettség a közjó érdekében végzett munka iránt – melynek a tanulás elválaszthatatlan része.

AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT
NEMZETI KUTATÁSI, FEJLESZTÉSI ÉS INNOVÁCIÓS HIVATAL
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE

elte | ppk
Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Kérdések, dilemmák, ajánlások

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

Kérdések, dilemmák a pedagógus fszf kapcsán

1. Elemek kiemelése a rendszerből és kontextusától elszakítva felhasználni a pedagógiai professzió fszf modelljéhez?
2. Fszf anyagi és szervezeti támogatása, vagy a szereplők autonómiájának erősítése
3. Egyszerre befolyást gyakorolni az egyéni, szervezeti és rendszerszintű szakmai fejlődésre vagy ezekre a külön stratégiák a hatékonyabbak?
4. Az fszf kockázata rövid és a hosszútávú korrekció/fejlesztése?
5. Az fszf-t változatlan fenntartásának kockázata?
6. A pedagógus professzió fejlődése és a puha és kemény eszközök egymáshoz való viszonya (párhuzamos, egymást követő?
7. Az állami irányítás, szabályozás, ellenőrzés, támogatás fokozása vagy szakmai szervezetek és intézmények (pl. a felsőoktatás) közreműködése?
8. Az egyén a külső (munkáltató) ösztönzése - szsankcionálása vagy belső indíttatásán és a közösség szakmai és morális elvárásásai?
9. Mikor kezdődik az fszf? A(z pálya)alkalmasság mikor állapítható meg legkorábban?
10. Kinek a feladata megítélni, hogy az egyén professzionálisan „működik-e”?

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

Ajánlások a pedagógus fszf kapcsán

Egyéni szint

1. Az egyéni tanulási utak fokozottabb támogatása a formális és nem formális tanulásban; A gyakorlati tapasztalatok - az autonómia megerősítése.
2. Az elvárható pedagógusi magatartás tanítása és tanulása

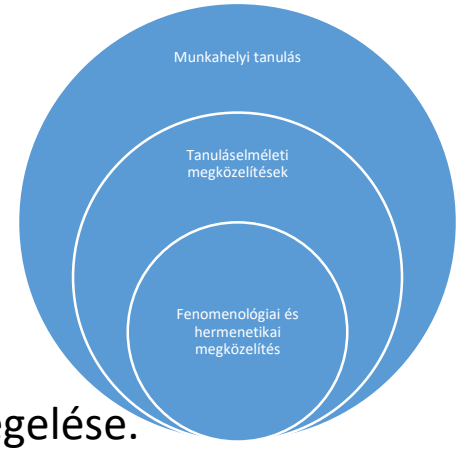
Intézményi szint

1. Az fszf szereplői (egyének, szervezetek, állam) közötti párbeszédnek.
2. A hálózat-tudatos működés elősegítése.
3. Praxisközösség/csoportpraxis jogi alapjának megteremtés, a tanuló szervezet kialakulásának segítése.

Rendszerszint

1. A pedagógus életpályamodell kutatáson alapuló fejlesztése; szakmaiságtól és nem életkortól függő rendszer.
2. A 7 éves továbbképzési kötelezettség pl. 5 évre csökkentése, a rugalmas pontszerzési rendszer, a munkahelyi tanulás elismerése; a támogatások és szankciók megvitatása a szakmai szervezetek bevonásával.
3. A pedagógiai professzió alapellátási minimumának meghatározása. a támogatások és szankciók egyensúlya.
4. A jog- és egészségtudatosság mintájára a pedagógiai tudatosság.
5. A pedagógusképzésben az fszf jelentőségének emelése.

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

Elméleti és módszertani ajánlások

- ***Fenomenológiai és hermeneutikai megközelítés.***
  az elmélet és a gyakorlat egymásra hatásának vizsgálata;
  a Grounded Theory stratégia alkalmazási lehetőségeinek mérlegelése.

- ***Tanuláselméleti megközelítések.*** A különböző tanuláselméletekből (pl. experimental learning, situated learning) kiindulva megvizsgálni a gyakorlat helyét és szerepét a tanulásban, a gyakorlatközösségek működésében. Minden vizsgált professzió fszf-ében a szakma tanulásakor a gyakorlatból és a gyakorlattal történő tanulás látszik meghatározónak, ebbe az irányba javasolt további kritikai mélyítés a pedagógus professzió esetében.

- ***A munkahelyi tanulás.*** A munkahelyi tanulás fázisainak és tereinek további vizsgálata a formális, nem formális és informális tanulás alakulásának és az autonómiára és tudásmegosztásra gyakorolt hatásának feltárására, mélyítésére a képzés alatti tanulástól a kezdő és gyakorlott tanár tanulásáig, valamint a tudás és támogatás visszaosztásáig. E fázisok jellemzése differenciálja a szakmai identitás alakulását.

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT

elte | ppk

Eötvös Loránd Tudományegyetem
Pedagógiai és Pszichológiai Kar
Neveléstudományi Intézet

Köszönjük a figyelmet!

https://nevtud.ppk.elte.hu/content/a-motel-kutatasrol.t.5693?m=2562

Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal
AZ INNOVÁCIÓ LENDÜLETE
AZ NKFI ALAPBÓL MEGVALÓSULÓ PROJEKT